

Шикиринська О.В.,
доцент кафедри теорії та історії педагогіки
Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова,
кандидат педагогічних наук, доцент

Індивідуальна освітня траєкторія у формуванні педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи

В українському суспільстві професії вчителя відводиться особливе, основоположне значення; з іншого боку, вчитель є джерелом знань і компетенцій, персональним носієм набутих зразків поведінки та носієм батьківських функцій, особливо в початковій школі, відіграючи, окрім традиційних (освітньої, виховної та розвивальної) функцій ще і захисну та функцію підтримки учнів [1, 5].

Професійна діяльність учителя початкової школи серед інших педагогічних професій посідає особливе місце в першу чергу завдяки значимості цього періоду для розвитку і становлення особистості дитини, її цінностей і світогляду. Саме тому в науковій літературі можемо знайти достатньо велику кількість праць, присвячених проблемі підготовки майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності, зокрема: орієнтації майбутніх учителів початкової школи на загальнолюдські і професійно-педагогічні ідеали (Ш. Амонашвілі, В. Загвязинський, Л. Хоружа та ін), процесу безперервної самоосвіти і самовиховання майбутніх учителів початкових класів (Н. Бружукова, А. Данилюк, В. Денисенко), формуванню їхньої готовності до професійно-педагогічної діяльності в цілому та її окремих функцій (О. Івлієва, Г. Кіт, О. Голюк, Л. Коржова, С. Самсіков, В. Сирота та ін.), теоретичній і методичній підготовці вчителів початкової школи до навчання і виховання молодших школярів (К. Авраменко, Т. Байбара, Н. Бібік, О. Біда, В. Бондар, М. Вашуленко, Н. Зубалій, В. Ковальов, Н. Костелянець, С. Литвиненко, О. Мельник, О. Савченко, І. Шапошникова та ін.).

Не дивлячись на значну кількість праць з проблеми підготовки майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності нами не знайдені роботи, в яких би висвітлювалися наукові та методичні аспекти до формування у майбутніх учителів початкової школи педагогічної компетентності за допомогою індивідуальної освітньої траєкторії.

Педагогічна компетентність розглядається такими сучасними науковцями як О. Гура, С. Демченко, М. Лукьянова, А. Маркова, М. Подболотовим та ін. як інтегральна професійно-особистісна характеристика, яка обумовлює готовність і здатність виконувати педагогічні функції. Ці автори розглядають педагогічну компетентність через поняття педагогічної рефлексії, емоційної стійкості, високого рівня професійних та особистісних якостей педагога.

Метою даної публікації є розкриття концептуальних основ використання індивідуальних освітніх траєкторій у формуванні педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.

Вважаємо, що педагогічну компетентність майбутнього вчителя початкової школи можна розглядати як інтегровану якість особистості та екстраполювати розуміння компетентності з позицій системного підходу (Т. Браже, Н. Запруський, В. Ломакіна), як певної системи, що інтегрує цінності, знання, вміння, навички, професійно значущі та особистісні якості вчителя, що забезпечить виконання ним професійних обов'язків у майбутньому.

Проблему проектування та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій розглядали у своїх роботах О. Воронцов, Т. Ковальова, К. Олександрова, Г. Прозументова, Н. Рибалкіна, Н. Суртаєва, О. Тубельський, А. Хуторський та ін.

Реалізація індивідуальних освітніх траєкторій у формуванні педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи – це технологія майбутнього, яка буде сприяти самореалізації студентів, їх самостійності та відповідальності, розвитку глибоко освіченої та творчої особистості, тому наше дослідження не претендує на повноту викладу та вичерпність, а є лише розвідкою, теоретичним підґрунтям для реалізації зазначеного методу.

Для майбутнього вчителя початкової школи «під індивідуальною освітньою траєкторією» ми розуміємо обрану ним в ході співпраці з викладачем програму досягнення, визначеного стандартом освіти рівня педагогічної компетентності, що здійснюється за постійної педагогічної підтримки. В процесі реалізації кожного з пунктів програми відбувається творча самореалізація, прояв і розвиток сукупності особистісних та професійних якостей, здібностей та умінь майбутнього вчителя.

Важливим є те, що під час вивчення теми з дисципліни студент матиме змогу вибору: ознайомче, вибіркоче або розширене засвоєння. Як наслідок, освітні продукти студентів будуть відрізнятися як за обсягом, так й за змістом, оскільки навіть за однакових знань про об'єкти, що засвоюються, освітні продукти різних людей, які навчаються, різні, тому що обрані ними види діяльності й рівень їхнього розвитку відрізняються [2, 18].

З використанням системи Moodle в процесі формування педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи за індивідуальною освітньою траєкторією вдається досягти: індивідуального темпу оволодіння педагогічними компетенціями, організації самостійної пошукової діяльності студентів за допомогою поступового ускладнення завдань від репродуктивних до творчих, поділу змісту матеріалу на великі модулі і блоки, що дозволяє збільшити час на самостійну роботу студента, використання проектних технологій, взаємо- і самоконтролю, ефективного формування особистісних якостей, необхідних у майбутній педагогічній діяльності.

ДЖЕРЕЛА

1. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. – К.: Генеза, 2002. – 368 с.
2. Хуторський А. Індивідуальна освітня траєкторія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eidos.ru/shop/doc/index.htm>
3. *Alex Büchner*. Moodle 2 Administration. – Second Edition. – Packt Publishing, 2011. – 420 с.